

Valoare sau succes?

Acest cuplu este considerat adesea polar, datorită înțelegerii eronate a sensului termenilor, fapt ce persistă în ciuda clarificărilor pe care istoria literaturii și artei, ca și practica politicii teatrale, le-au adus de-a lungul anilor.

Valoarea artistică a suferit, astfel, două tipuri de neînțelegeri la fel de dăunătoare. După unii, ea înseamnă noutatea, inovația, chiar insolitul; prin urmare, măsura în care este recunoscută sau nu de public, popularitatea de care se bucură, sînt total neglijate, dacă nu chiar disprețuite. Toate punțile către verificarea ei sînt azvirlite în viitor, care, pasă-mi-te, ar trebui să dovedească neapărat „neînțelegerea” contemporanilor, lipsa lor de pregătire pentru a „recepta” un fenomen atît de inedit, trecerea printr-un stadiu de „lipsă de permeabilitate” fiind considerată nu un defect ci, dimpotrivă, o probă că ne aflăm în fața unei autentice valori.

După alții, valoarea înseamnă neapărat „succes de casă”, accesibilitatea imediată, îndiferent de nivel, înclinarea în fața gusturilor neformate, în dorința de a le obține în orice fel bunăvoința. De aici s-a născut, de altfel, tendința de a căuta efecte, de a îngroșa lucrurile, ba chiar de a le vulgariza, punind accentul, în alegerea repertoriului sau direct în spectacol, pe laturile cele mai primitive, pe reliefaarea cu orice preț a sexualității sau violenței, care, chipurile, ar înfățișa omul în ce are mai caracteristic.

★

Tot pornind de la o asemenea tendință, teatrul ar trebui cu orice preț să țină pasul cu tot ce este la modă, să fie „sincron” cu tot ce se petrece pe plan universal în această privință, ba mai mult să supraliciteze chiar manifestările cele mai „în vogă” pentru a

epăta, dacă nu publicul românesc, atunci pe unii specialiști din juriile festivalurilor de aiurea.

Este vorba, în asemenea cazuri, de identificarea valorii cu ceea ce se crede a fi succesul, greșeală cu atît mai ridicolă, cu cît cei care o fac, cel mai adesea, nu cunosc nici unul, nici altul dintre termenii cu care operează. În fapt, este drept că, pe de o parte, valoarea nu implică automat și succesul de public, după cum acesta din urmă nu trebuie considerat unilateral, în afara funcției formative a artei spectacolului, într-o societate ca a noastră. Drumul către inovație, departe de a fi închis, cere însă căutarea autentică și nu simpla mimare meșteșugărească, ca și luarea în considerație, în permanență, a aceloră către care ne adresăm.

Se știe că orice valoare se constituie într-un raport dintre obiect și subiect, dar nu se reduce la acesta și că produsul interrelației are o existență de sine stătătoare, funcționînd socialmente după norme care-i sînt proprii. În politica teatrală trebuie să urmărim atît cum se realizează raportul, cît mai ales care este destinul operelor astfel născute și care este funcția lor modelatoare asupra conștiințelor.

Criteriul cel mai general de valorizare este, în toate privințele, umanismul socialist, măsura în care valențele cele mai diverse ale esenței umane, ca sinteză a relațiilor sociale din orînduirea noastră, sînt realizate în opere de înaltă măiestrie artistică. Succesul real este unul uman, dar nu în sens de simplă majoritate aritmetică, ci ca o neobosită și multilaterală slujire a omului. Mai mult ca oricînd valorile nu există decît în, prin și pentru societate, și aprecierea lor nu se face după preferințele unui individ sau grup, ci în lumina idealurilor nobile care călăuzesc întreaga colectivitate.